

ПРОЄКТ КОДЕКСУ
академічної доброчесності
Харківського національного університету
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

ЗМІСТ

1.	Загальні положення.....	3
2.	Основні визначення, цінності та принципи академічної доброчесності.....	3
3.	Основні правила академічної доброчесності.....	5
4.	Порушення академічної доброчесності.....	9
5.	Реагування на порушення академічної доброчесності.....	10
6.	Прикінцеві положення	11

1. Загальні положення

1.1 Кодекс академічної доброчесності (далі – Кодекс) Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (далі – Університет) визначає цінності, принципи та правила академічної доброчесності, яких зобов'язані дотримуватися суб'єкти академічної діяльності під час здійснення освітньої, наукової, науково-технічної та організаційної діяльності.

1.2 Даний Кодекс розроблений відповідно до законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про академічну доброчесність”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про авторське право і суміжні права”, нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, чинних наказів і рекомендацій Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України, іншої загальнодержавної нормативної бази.

Терміни та положення цього Кодексу застосовуються у значеннях, визначених законодавством України, насамперед Законом України “Про академічну доброчесність”.

2. Основні визначення, цінності та принципи академічної доброчесності

2.1 Зміст основних термінів, що використовуються у цьому Кодексі, вживається у значеннях визначених Законом України “Про академічну доброчесність”, якщо інше не передбачено цим Кодексом:

автор – фізична особа, яка своєю працею створила академічний твір (його частину) чи навчальну роботу (її частину);

академічна доброчесність – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності;

академічний твір – твір у сфері освіти чи науки, виражений у формі дисертації, творчого мистецького проекту, кваліфікаційної роботи, курсової роботи, наукової монографії, наукової статті, підручника, навчального посібника або в іншій формі, визначеній законодавством та/або внутрішнім актом;

внутрішній акт – документ закладу освіти, наукової установи, іншого суб'єкта академічної діяльності, затверджений у встановленому порядку його колегіальним органом управління, що стосується питань академічної доброчесності;

джерело інформації – друковане чи електронне видання, архівний матеріал, інтернет-ресурс, особиста комунікація, інше джерело, з якого отримано інформацію, що використовується в академічному творі чи навчальній роботі;

навчальна робота – результат виконання здобувачем освіти навчального

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

завдання (навчальних завдань), відображений у текстовій, візуальній, аудіовізуальній, пластичній, цифровій чи іншій формі;

суб'єкти академічної діяльності – педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, інші вчені, здобувачі освіти, вступники, учасники та організатори конкурсів, експерти у сфері освіти і науки, суб'єкти освітньої діяльності, суб'єкти наукової діяльності;

уповноважений орган – колегіальний орган Університету, уповноважений розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності.

уповноважена особа - педагогічний, науково-педагогічний або науковий працівник Університету, визначений відповідно до Положення про систему забезпечення академічної доброчесності Університету, який у межах наданих повноважень реагує на порушення академічної доброчесності, розглядає повідомлення про можливі порушення академічної доброчесності та/або застосовує заходи реагування на такі порушення. Визначення уповноважених осіб та межі їхніх повноважень встановлюються Положенням про систему забезпечення академічної доброчесності Університету та посадовими обов'язками.

У разі розбіжностей між визначеннями цього Кодексу та законодавством України застосовуються норми законодавства.

2.2 Суб'єкти академічної діяльності зобов'язані дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, що визначені цим Кодексом та іншими нормативними документами Університету, а також Законами України, нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України, чинними наказами і рекомендаціями Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України, іншою загальнодержавною нормативною базою та міжнародними документами, підписаними від імені України в установленому законодавством порядку.

2.3 Суб'єкти академічної діяльності зобов'язані формувати та утверджувати культуру академічної доброчесності в їхніх академічних спільнотах, що ґрунтується на цінностях, принципах і правилах академічної доброчесності.

2.4 Базовими цінностями академічної доброчесності в Університеті є:
чесність суб'єктів академічної діяльності перед собою та іншими особами;

довіра до результатів академічної діяльності інших осіб, зокрема до того, що ці результати здобуті чесно та з дотриманням відповідних правил і стандартів;

повага до честі і гідності своєї та інших членів академічної спільноти, цінування різноманіття думок, повага до прав інтелектуальної власності інших

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

(Обмежено в розповсюдженні – лише для Збройних Сил України)

осіб;

справедливість у ставленні суб'єктів академічної діяльності один до одного, зокрема створення справедливих політик в Університеті, послідовне та неупереджене реагування на порушення академічної доброчесності, добросесне оцінювання результатів академічної діяльності;

відповідальність суб'єктів академічної діяльності перед собою, один перед одним і перед суспільством за результати своєї академічної діяльності;

стійкість у добросесному провадженні своєї академічної діяльності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань до порушення академічної добросесності та від наявності чи відсутності зовнішнього контролю;

рішучість у формуванні та утвердженні культури академічної добросесності, сміливість у захисті академічної добросесності в академічній діяльності.

Перелік цінностей академічної добросесності не є вичерпним та може уточнюватися внутрішніми актами Університету.

2.5 Основними принципами академічної добросесності в Університеті є: пріоритетність забезпечення дотримання академічної добросесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;

відкритість інформації про правила академічної добросесності, види порушень академічної добросесності та відповідальність за них;

нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної добросесності;

презумпція добросесності суб'єкта академічної діяльності до моменту встановлення факту порушення у визначеному порядку;

повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;

уникнення конфлікту інтересів.

3. Основні правила академічної добросесності

3.1 Академічна добросесність у педагогічній, науково-педагогічній, викладацькій діяльності

3.1.1 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, інші особи, які здійснюють викладацьку діяльність, зобов'язані дотримуватися таких правил:

ставитися з повагою до здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу;

грунтувати власну діяльність на надійних і достовірних даних, що базуються на результатах досліджень та відображають сучасний стан знань з відповідних питань;

перевіряти надійність і достовірність інформації, що надається здобувачам освіти та іншим учасникам освітнього процесу;

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

чітко окреслювати очікувані результати навчання, встановлювати зрозумілі вимоги до виконання навчальних завдань та мати прозору систему оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, яка базується на чітких оприлюднених критеріях;

доброчесно оцінювати академічні твори та навчальні роботи здобувачів освіти, переконуватися у відсутності ознак порушення академічної доброчесності;

власним прикладом сприяти формуванню у здобувачів освіти академічної доброчесності;

стимулювати та заохочувати здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності;

утримуватися від будь-яких дій, що можуть створити реальний або потенційний конфлікт інтересів під час освітньої чи наукової діяльності;

вчасно, неупереджено, невивірковано реагувати на будь-які прояви порушення академічної доброчесності, припиняти такі порушення, застосовувати до здобувачів освіти заходи реагування на порушення академічної доброчесності у випадках і порядку, визначених нормативними документами Університету.

3.1.2 Забороняється доведення до здобувачів освіти завідомо неправдивої чи викривленої інформації, сфабрикованих чи сфальсифікованих даних, крім випадків, зумовлених навчальними та/або методичними цілями, зокрема з метою формування у здобувачів освіти критичного мислення, вміння критично сприймати та аналізувати інформацію.

3.2 Суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності зобов'язані дотримуватися таких правил:

дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

забезпечувати прозорість наукового дослідження (з урахуванням визначених законодавством обмежень) шляхом надання (зазначення, повідомлення тощо) достовірної (правдивої) інформації про первинні дані дослідження, використані/застосовані методи, методики, матеріали, обладнання тощо, порядок проведення і результати власних досліджень, джерела використаної інформації, власну дослідницьку діяльність;

аналізувати надійність і достовірність вихідної інформації та раніше отриманих наукових результатів, що використовуються для отримання нових наукових результатів;

формулювати або формувати висновки і рекомендації за результатами досліджень на основі належних доказів і фактів;

чітко видокремлювати і розмежовувати результати власної наукової діяльності та результати наукової діяльності інших осіб;

під час оприлюднення результатів досліджень нести відповідальність за їх достовірність і вплив на суспільство.

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

(Обмежено в розповсюдженні – лише для Збройних Сил України)

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

3.3 Здобувачі освіти у своїй навчальній діяльності зобов'язані дотримуватися таких правил:

виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів;

у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора;

не допускати надання або отримання незарядженої допомоги під час виконання навчальних завдань та проходження контрольних заходів;

академічний твір здобувача освіти може включати раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише у разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання.

3.4 Під час створення академічного твору автор повинен дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності.

3.4.1 Якщо в академічному творі використані результати інтелектуальної творчої діяльності (текст, зображення, ідея, розробка, твердження, відомості, думка тощо) іншої особи, про це має бути зазначено в такому академічному творі з посиланням на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора.

Посилання на джерело інформації здійснюється у спосіб, що дає змогу видокремити внесок автора в академічному творі серед результатів інтелектуальної творчої діяльності інших осіб.

3.4.2 Академічний твір повинен містити достовірну інформацію та не має містити сфабрикованої чи сфальсифікованої автором інформації.

У разі наведення припущень чи недоведених тверджень про це має бути зазначено в академічному творі.

3.4.3 В оприлюдненому академічному творі зазначаються всі його автори.

3.4.4 У разі використання в академічному творі об'єктів, згенерованих із застосуванням технологій штучного інтелекту, автор зобов'язаний керуватись вимогами визначеними Політикою доброчесного використання штучного інтелекту в Університеті.

3.4.5 В оприлюдненому академічному творі, крім авторів, зазначаються й інші особи, які брали участь у роботі над ним (надання рекомендацій,

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

(Обмежено в розповсюдженні – лише для Збройних Сил України)

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

консультування, редагування, оформлення, виконання експериментів, розрахунків, перекладу тощо), із зазначенням характеру внеску кожної з таких осіб.

Інформація про рецензента (рецензентів) академічного твору може не оприлюднюватися відповідно до редакційної політики видавця.

3.4.6 У разі використання автором у новому академічному творі власних раніше опублікованих наукових результатів (частково або повністю) про це має бути обов'язково зазначено в цьому новому академічному творі, за винятком випадків, прямо дозволених законодавством або вимогами до відповідного виду академічних творів.

3.5 Академічна доброчесність під час оцінювання результатів академічної діяльності

3.5.1 Кожен має право на доброчесне оцінювання результатів його академічної діяльності.

Оцінюванню підлягають персональні (індивідуальні) результати діяльності особи, досягнуті нею особисто, або результати діяльності авторського колективу, що їх отримав.

3.5.2 Особи, які проводять оцінювання, зобов'язані вживати всіх заходів, щоб оцінювання здійснювалося:

з дотриманням визначених цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

відповідно до заздалегідь визначених і оприлюднених вимог до об'єкта оцінювання, процедур оцінювання та чітких і зрозумілих критеріїв оцінювання;

за допомогою методів та інструментів оцінювання, що здатні забезпечити досягнення мети оцінювання;

за відсутності недозволеної допомоги під час оцінювання результатів діяльності та/або створених для окремої особи (групи осіб) переваг чи перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження оцінювання (крім додаткової підтримки для осіб з особливими освітніми потребами);

за відсутності конфлікту інтересів або після його врегулювання в порядку, встановленому законодавством;

за відсутності упередженого ставлення або дискримінації особи за будь-якою ознакою.

3.5.3 Забороняється оцінювати людину, її поведінку, зовнішній вигляд, одяг та інші ознаки, якщо вони не є об'єктом оцінювання відповідно до заздалегідь визначених і оприлюднених вимог до результатів її академічної діяльності.

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

(Обмежено в розповсюдженні – лише для Збройних Сил України)

4. **Порушення академічної доброчесності**

4.1 Ознаки можливого порушення академічної доброчесності:

обман – свідоме (умисне) надання чи оприлюднення будь-якої неправдивої інформації про себе (інших осіб) чи про результати своєї (інших осіб) академічної діяльності;

несправедливість, що виявляється у вчиненні однієї чи кількох таких дій: порушення принципу рівності, зокрема шляхом упередженого та/або дискримінаційного ставлення до іншого учасника освітнього процесу, вченого; упереджене оцінювання результатів академічної діяльності; застосування виду академічної відповідальності, що не відповідає змісту та рівню (значущості) вчиненого порушення академічної доброчесності;

надання або отримання незаслуженої переваги;

бездіяльність, неприйняття (несвоєчасне прийняття) рішень, невиконання (несвоєчасне виконання), свідоме порушення своїх обов'язків, визначених законодавством, внутрішніми актами;

привласнення результатів інтелектуальної діяльності іншої особи (інших осіб).

4.2 Видами порушень академічної доброчесності є:

відчуження авторства – це передача автором (авторами) створеного ним (ними) на замовлення або без такого замовлення, платно чи безоплатно, академічного твору (його частини) іншій особі та подальше оприлюднення такого академічного твору (його частини) із зазначенням як автора особи, яка не є його (її) автором;

академічний плагіат – це оприлюднення (частково або повністю) наукового (творчого) результату, отриманого іншою особою (іншими особами), як результату власної академічної діяльності та/або відтворення в академічному творі чи навчальній роботі (частково або повністю) раніше оприлюдненого (опублікованого) твору (навчальної роботи) іншого автора (інших авторів) без посилання на відповідне джерело інформації та/або його (її) автора (авторів) (за наявності інформації про автора/авторів), та/або оприлюднення в академічному творі (навчальній роботі) перекладу іншомовного твору (його частини) без зазначення автора (авторів) перекладеного твору;

приписування авторства – це оприлюднення твору, серед авторів якого зазначена особа, яка не брала участі у його створенні;

самоплагіат – це оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів без зазначення інформації про джерело попереднього оприлюднення;

фабрикація – це вигадкування суб'єктом академічної діяльності даних чи фактів про результати власної академічної діяльності;

фальсифікація – це свідомо зміна чи модифікація наявних даних, що

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

призводить до створення завідомо неправдивої інформації щодо результатів академічної діяльності;

недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом – це оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності, якщо цей факт не зазначено в академічному творі чи супровідних матеріалах до нього;

недоброчесне оцінювання – це свідоме порушення вимог щодо оцінювання, визначених цим Законом, законодавством, внутрішніми актами, умовами конкурсу, що призвело до завищення або заниження оцінки результатів академічної діяльності;

несамостійне виконання завдання – це виконання навчального, конкурсного завдання, зокрема під час оцінювання результатів навчання, із залученням не дозволених для використання джерел інформації, технічних засобів та/або недозволеної допомоги іншої особи (інших осіб);

недозволена допомога – це надання допомоги, не передбаченої умовами навчального, конкурсного завдання, яка призвела або могла призвести до викривлення оцінки результатів академічної діяльності;

академічний саботаж – це діяння (дія чи бездіяльність) педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника, здобувача освіти, вступника, учасника конкурсу, що перешкоджає реалізації прав, свобод і законних інтересів іншої особи в її академічній діяльності;

схиляння до порушення академічної доброчесності – це прохання, вмовляння, доручення (вказівка), погроза, примушування, тиск чи будь-яка інша форма спонукання особи до вчинення порушення академічної доброчесності;

інституційні порушення академічної доброчесності;

інші види порушень, передбачені законодавством України та внутрішніми актами Університету.

4.3 Факт порушення академічної доброчесності вважається встановленим виключно за результатами розгляду у порядку, визначеному законодавством та внутрішніми актами Університету.

5. Реагування на порушення академічної доброчесності

5.1 Університет забезпечує обов'язкове реагування на порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства України та внутрішніх актів Університету.

5.2 Основними принципами реагування на порушення академічної доброчесності є:

обов'язковість і своєчасність реагування;

неупереджене (недискримінаційне) ставлення до осіб, стосовно яких

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

(Обмежено в розповсюдженні – лише для Збройних Сил України)

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

надійшло повідомлення про можливе порушення ними академічної доброчесності;

обов'язковість встановлення вини особи у вчиненні нею порушення академічної доброчесності;

співмірність порушення і заходів реагування;

притягнення до академічної відповідальності виключно за діяння (дії чи бездіяльність), які на момент їх вчинення порушували встановлені вимоги чи заборони;

прозорість процедур розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, визначення заходів реагування на встановлені порушення.

5.3 Факт порушення академічної доброчесності встановлюється виключно за результатами розгляду у порядку, визначеному законодавством та внутрішніми актами Університету.

5.4 Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється на засадах:

законності;

обов'язковості та своєчасності реагування;

неупередженості;

недискримінаційного підходу;

обґрунтованості прийнятих рішень;

співмірності порушення та заходів реагування;

дотримання прав і гарантій особи;

презумпції доброчесності.

5.5 Розгляд повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності здійснюється Комісією з академічної доброчесності Університету.

5.6 За порушення академічної доброчесності до суб'єктів академічної діяльності застосовуються заходи відповідальності, передбачені законодавством України та внутрішніми актами Університету.

6. Прикінцеві положення

6.1 Кодекс затверджується вченою радою Університету і набуває чинності з моменту його введення в дію наказом начальника Університету.

6.2 Пропозиції щодо внесення змін та доповнень до затвердженого Кодексу мають право вносити всі учасники освітнього процесу Університету.

6.3 Зміни та доповнення до Кодексу здійснюються та погоджуються у такому самому порядку, як і затвердження Кодексу.

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

(Обмежено в розповсюдженні – лише для Збройних Сил України)